

Ks. DR IGNACY GRABOWSKI
PROFESOR UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

PRAWO KANONICZNE
O WYSTĘPKACH PRZECIW WIERZE
I JEDNOŚCI KOŚCIELNEJ

KRAKÓW 2020

www.ultramontes.pl

PRAWO KANONICZNE

Ks. DR IGNACY GRABOWSKI

PROFESOR UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

O WYSTĘPKACH PRZECIW WIERZE I JEDNOŚCI KOŚCIELNEJ

Przeciw wierze skierowane są występki: apostazja, herezja, schizma. Wszyscy apostaci, heretycy i schizmatycy *ipso facto* wpadają w ekskomunikę (c. 1325, § 2). Jeśli wyklęci mimo upomnień nie poprawiają się, mają być pozbawieni beneficjów i wszelkich urzędów, jakie piastują w Kościele i ogłoszeni jako *infames*, do duchownych zaś ma być zastosowana kara depozycji. Absolucja od tej ekskomuniki, o ile ma być udzielona *in foro conscientiae*, jest zastrzeżona Stolicy Apostolskiej *speciali modo*.

Przed absolicją należy sprawdzić czy petent jest ważnie ochrzczony w tej sekcie, do której dotychczas należał. Jeśli okaże się, że chrzest jest nieważny, należy go ochrzcić. Jeśli chrzest jest wątpliwy, należy udzielić chrztu warunkowo, a potem również warunkowo udzielić absolicji. W pierwszym atoli wypadku absolicji się nie udziela. Gdy natomiast występkiem apostazji lub herezji był wprowadzony do *forum externum* ordynariusza, chociażby nawet przestępca dobrowolnie przyznał się do winy, ordynariusz może mocą swej władzy zwyczajnej udzielić mu absolicji *in foro externo*. Petent jest obowiązany wyrzec się poprzednio herezji w sposób prawem przepisany, tj. wobec ordynariusza lub jego delegata i przynajmniej dwóch świadków, złożyć wyznanie wiary i obiecać, że do herezji już nie wróci. Po otrzymanej absolicji od ordynariusza może mu każdy spowiednik udzielić rozgrzeszenia od grzechów. Kto przystąpił do sekty akatolickiej np. w ten sposób, że został wpisany do księgi jej wyznawców, albo też publicznie bierze udział w ich obrzędach, albo publicznie oświadczył, że do niej należy, jest tym samym *infamis*, a duchowny po daremnym upomnieniu ma być zdegradowany (c. 188, n. 4). Za sektę akatolicką uważa się związek religijny, który, chociaż zachowuje imię chrześcijańskie, w nauce swej jednak i czynach zaprzecza zasady katolickie.

Nie tylko herezja, ale i uzasadnione domniemanie o herezji jest również karalne. Domniemanie takie może wywołać tego rodzaju działalność jakiejś osoby, z którego można wnioskować, że jest heretykiem. Jest przeto uważany za podejrzanego o herezję ten, kto w jakikolwiek sposób świadomie i dobrowolnie przyczynia się do szerzenia herezji, albo uczestniczy z heretykami w ich praktykach religijnych (c. 2316), kto znieważa Hostie święte (c. 2320, 2319, 2332, 2340, 2371).

Podejrzany o herezję, dopóki nie usunie powodów podejrzenia, nie może spełniać aktów prawnych, a gdyby to był duchowny, po bezskutecznych upomnieniach ma być suspendowany *a divinis*. Skoro zaś podejrzany o herezję mimo upomnień po 6 miesiącach nie poprawi się, ma być uważany za heretyka. Katolikom nie wolno uczestniczyć czynnie w praktykach akatolickich, natomiast może być tolerowana obecność bierna z tytułu świeckiego (c. 1258).

O herezję jest podejrzany: kto zawiera małżeństwo wobec ministra akatolickiego lub daje do chrztu albo na wychowanie swoje dzieci w religii niekatolickiej (c. 2319), pomaga do szerzenia herezji (c. 2316).

Od występku herezji należy odróżnić występki tych, którzy uporczywie głoszą albo bronią publicznie lub prywatnie słowem lub pismem nauki, którą potępiła Stolica Apostolska lub sobór powszechny, chociażby nie była ona formalnie heretycką. Takim ma być wzbronione głoszenie słowa Bożego i słuchanie spowiedzi, nadto mają być usunięci od wszelkiego nauczycielstwa kościelnego. Oprócz tego ordynariusz może im wymierzyć inne jeszcze kary, jakie w danych warunkach uważa za konieczne, celem naprawy zgorzenia (c. 1324, 2317, 1347).

Wydawcy pism heretyków, apostatów i schizmatyków, broniących herezji, apostazji lub schizmy, *ipso facto* wpadają w ekskomunikę *speciali modo* zastrzeżoną Stolicy Apostolskiej. Również ściągają na siebie tę ekskomunikę ci, którzy te księgi lub inne, imiennie zabronione przez Stolicę Apostolską, bez zezwolenia świadomie czytają lub przechowują albo bronią. Przechowywanie ksiąg zakazanych w bibliotekach publicznych nie jest karalne, gdyż bibliotekarz nie przechowuje ksiąg we własnym imieniu; książka bowiem nie jest przy bibliotekarzu, lecz bibliotekarz przy książkach. W kary wpada nakładca i autor danej książki, nie zaś drukarz i zecer. Książka jest zakazana, gdy jej autor podaje naukę heretycką, albo równocześnie jej broni. Należy tedy odróżnić księgi ogólnie zabronione od ksiąg zabronionych pod sankcją karną. Do ostatniej kategorii należą księgi heretyków broniące herezji, oraz te, których Papież zabronił imiennie, tj. z podaniem nazwiska autora i tytułu książki. Kto wydaje bez prawnego zezwolenia Pismo św., lub ogłasza komentarze do niego, wpada *ipso facto* w ekskomunikę *nemini reservatam* (c. 2318, 1385).

Katolicy, którzy zawierają małżeństwa wobec przedstawiciela religii akatolickiej, bez względu na to, czy przed zawarciem wobec kapłana katolickiego, czy potem, wpadają w ekskomunikę zastrzeżoną ordynariuszom. Chociażby Kościół udzielił dyspensy od przeszkody *mixtae religionis*, mimo to małżonkom nie wolno udawać się do duchownego akatolickiego ani przed otrzymaniem błogosławieństwa w Kościele katolickim, ani też potem, ani osobiście, ani za pośrednictwem pełnomocnika, celem oświadczenia zezwolenia na to małżeństwo (c. 1063). Ekskomunika, zastrzeżona ordynariuszom, spada na tych katolików, którzy zawierają małżeństwa z warunkiem wyraźnym lub domyślnym, że ich dzieci nie będą wychowane w religii katolickiej. Rodzice ściągają na siebie tę karę, chociaż nie istnieje między nimi prawe małżeństwo,

albo też chociaż godzą się, by niektóre tylko dzieci były wychowane po katolicku, albo którzy świadomie oddają swe dzieci do chrztu duchownym akatolickim lub dają na wychowanie w religii akatolickiej (c. 2319). Nadto tacy są podejrzani o herezję.

Ks. Dr Ignacy Grabowski

Ks. Dr Ignacy Grabowski, Prof. Uniw. Warsz., *Prawo kanoniczne*. Wydanie czwarte. NAKŁAD GEBETHNERA I WOLFFA. Warszawa [1948], ss. 677-679 (nr 192). ⁽¹⁾

(Ilustracja od red. *Ultra montes*).

Pozwolenie Władzy Duchownej:

NIHIL OBSTAT

Ks. Dr Kozubski Cenzor.

Nr. 1017 IMPRIMATUR

Varsaviae d. 20 Februarii 1947 anni

† W. Majewski Vicarius Generalis

L. S.

(-) Ks. St. Markowski Notarius

Przypisy:

(1) Por. 1) Ks. Dr Ignacy Grabowski, [Prawo kanoniczne](#).

2) Kodeks Prawa Kanonicznego. Papież Pius IV, [Wyznanie wiary katolickiej \(Professio Catholicae Fidei\)](#).

3) Papież Urban VIII, Papież Benedykt XIV, [Wyznanie Wiary dla chrześcijan wschodnich \(Professio Fidei Orientalibus praescripta\)](#).

4) Św. Pius X, Papież, a) [Encyklika Pascendi dominici gregis o zasadach modernistów](#). b) [Przysięga antymodernistyczna](#).

5) Ks. Kazimierz Naskręcki, a) [Grzechy przeciwko wierze](#). b) [Małżeństwa mieszane](#). c) [Rozwody](#).

- 6) Ks. Nicolas Pauwels, [Teologia praktyczna o Wierze i o Składzie Wiary. Czy heretycy są w Kościele? \(Theologiae practicae de Fide et Symbolo. An haeretici sint in Ecclesia?\)](#).
- 7) Ks. Jan Nepomucen Opieliński, a) [Apostaci, heretycy i schizmatycy a inni grzesznicy](#). b) [Ekskomunika na schizmatyków](#). c) [Co to jest ekskomunika?](#)
- 8) Ks. Adam Kopyciński, [Bezwyznaniowy](#).
- 9) Ks. Jules Didiot, [Herezja](#).
- 10) Ks. Adolf Tanquerey, [O herezji](#).
- 11) Ks. Henryk Maria Pezzani, [Kodeks Świętego Katolickiego Kościoła Rzymskiego. Kanon 26. Zakazany jest wybór na Papieża tego, kto odstąpił od wiary katolickiej, heretyka lub schizmatyka; jeśli ktoś taki zostanie wybrany, wybór jest nieważny](#).
- 12) Ks. Maciej Sieniatycki, a) [Apologetyka czyli dogmatyka fundamentalna](#). b) [Zarys dogmatyki katolickiej](#).
- 13) Kardynał Gousset, Arcybiskup w Reims, [Teologia moralna dla użytku plebanów i spowiedników](#).
- 14) Ks. Franciszek Bączkowicz CM, a) [Przepisy Kościoła odnoszące się do współżycia katolików z heretykami](#). b) [Posty obowiązujące](#).
- 15) Ks. Władysław Szczepański SI, [Nowy Indeks ksiąg zakazanych oraz jego uzasadnienie, dzieje i nowe prawo](#).

(Przyp. od red. *Ultra montes*).

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)

Cracovia MMXX, Kraków 2020